Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Central), judecător Radu Țurcanu

Dosarul nr. 2ai-155/24
(2-22137898-02-2ai-22042024)

D E C I Z I E

3 decembrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Dorin Dulghieru și Andrei Cașcaval

Examinând în procedură scrisă cererea de apel declarată de lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", în procedura simplificată a falimentului Muntean Oleg,

în cauza civilă la cererea înaintată de lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", Muntean Oleg, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „COSALEM COM", în persoana lui Nichiforov Alexei,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 20 martie 2024, prin care s-a respins cererea înaintată de lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", Muntean Oleg, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „COSALEM COM", în persoana lui Nichiforov Alexei,-

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

1. Lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", Muntean Oleg a depus în instanța de judecată o cerere privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „COSALEM COM", în persoana lui Nichiforov Alexei.
2. În susținerea cererii a indicat că potrivit tabelului definitiv consolidat al creanțelor debitorului, la momentul actual suma creanțelor validate constituie 632 140,69 lei. În urma notificărilor autorităților deținătoare de registre nu s-au depistat înregistrate bunuri după debitor. Acest fapt este confirmat și prin răspunsurile furnizate de Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastru și Departamentul înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto.
3. Astfel, în masa debitoare a S.R.L. „COSALEM COM" lipsesc careva bunuri, respectiv, creanțele creditorilor validați nu pot fi acoperite decât prin tragerea la răspundere a persoanelor indicate în art. 247 al Legii insolvabilității.
4. Potrivit informației Agenției Servicii Publice, Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept, în calitate de administrator statutar al debitorului S.R.L. „COSALEM COM" figurează Nichiforov Alexei.

5. A precizat că până la ziua de azi, contrar prevederilor legislației în vigoare, precum și a notificărilor administratorului/lichidatorului desemnat, organul executiv al debitorului în persoana directorului Nichiforov Alexei, premeditat s-a eschivat de la îndeplinirea obligațiilor sale de predare a actelor aferente activității S.R.L. „COSALEM COM", documentele de constituire și datele de evidență contabilă pentru anii 2019-2022.
6. S-a referit la faptul că temei de intentare a procesului de insolvabilitate față de întreprinderea „S.R.L. „COSALEM COM" a servit incapacitatea de plată a debitorului. Aceasta s-a confirmat prin imposibilitatea executării titlului executoriu nr. 2c-2405/21 eliberat „PETROM-MOLDOVA" S.R.L. în baza hotărârii nr. 2c-2405/21 din 29 decembrie 2021, devenită definitivă la 31 ianuarie 2022.
7. A relatata că Nichiforov Alexei, în calitatea sa de administrator al debitorului, avea capacitate deplină de exercițiu, nefiind cumva afectată capacitatea sa de înțelegere a acțiunilor/inacțiunilor sale. Respectiv, a considerat că acesta este pasibil tragerii la răspundere subsidiară și urmează a i se impune suma ce constituie creanțe nestinse ale creditorilor împotriva patrimoniului debitorului în cadrul procesului de insolvabilitate.
8. În temeiul celor expuse, lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", Muntean Oleg a solicitat tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului S.R.L. „COSALEM COM" în persoana administratorului statutar Nichiforov Alexei, cu încasarea din contul acestuia a sumei de 632 140,69 lei în contul masei debitoare S.R.L. „COSALEM COM".

Poziţia instanţei de fond

9. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 20 martie 2024 s-a respins cererea înaintată de lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", Muntean Oleg, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „COSALEM COM", în persoana lui Nichiforov Alexei.
10. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că în cauza dedusă judecății nu s-a făcut dovada că s-ar fi ținut o contabilitate fictivă sau că s-a făcut să dispară unele documente contabile. Or, în lipsa unor probe certe, nu se poate asimila fapta ilicită prevăzută de art. 248 lit. e) din Legea insolvabilității cu împrejurarea că nu au fost prezentate la dosar toate actele.
11. Totodată, a remarcat că răspunderea subsidiară reprezintă o formă a răspunderii juridice clasice, iar tragerea persoanei culpabile la măsurile coercitive ale statului prin intermediul instanțelor de judecată presupune stabilirea prin probe pertinente şi concludente a următoarelor elemente esențiale: fapta ilicită, vinovăția, legătura cauzală dintre faptă şi urmările provocate.
12. La caz, reclamantul nu a invocat și nu a arătat care sunt anume acțiunile administratorului statutar al întreprinderii debitoare prin care s-a dispus continuarea unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată, or, potrivit prevederilor art. 5 al Legii cu privire la societățile cu răspundere limitată, societățile se constituie în scopul exercitării oricărei activități lucrative neinterzise de lege. Răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile când pasivul nu poate fi acoperit, ci doar atunci când se demonstrează că prin acțiunile culpabile și intenționate ale membrilor organelor de conducere a fost cauzată starea de insolvabilitate a debitorului. Administratorul statutar

al debitorului insolvabil nu răspunde pentru o simplă incapacitate managerială, ci pentru săvârșirea unor fapte cu caracter ilicit.

Solicitarea apelantului:

13. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 20 martie 2024, lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", în procedura simplificată a falimentului Muntean Oleg a depus apel împotriva hotărârii menționate, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu adoptarea unei decizii privind admiterea cererii de tragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „COSALEM COM", în persoana lui Nichiforov Alexei.

Argumentele părților:

14. În motivarea apelului a indicat că concluziile primei instanțe expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, precum și că normele de drept procedural au fost încălcate.
15. Astfel, a subliniat că instanța a neglijat Actul de control fiscal din 20 februarie 2023, din concluziile căruia se constată mai multe încălcări comise începând cu 2018, precum și lipsa totală a evidenței contabile pentru perioada supusă controlului.
16. Totodată, a indicat că instanța nu a expediat pârâtului înscrisurile prezentate în ședința din 20 martie 2024.
17. Conform art. 8 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 *„Cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condiţiile examinării cauzei în primă instanţă. Instanţa de apel poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar. Cererile de apel şi de recurs se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepţiile stabilite în prezenta lege".*
18. Astfel, respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului încheierea instanței prin care s-a dispus examinarea cererii de apel în procedură scrisă, i s-a comunicat acestuia cererea de apel și înștiințat despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului intimatul nu a depus referință asupra apelului declarat.

Aprecierea instanței de apel:

19. Analizând legalitatea și temeinicia hotărîrii contestate, prin prisma argumentelor invocate de apelant și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că apelul urmează a fi respins și hotărârea primei instanțe menținută reieșind din considerentele ce succed.
20. Potrivit art. 356 Cod de procedură civilă *„cererea de declarare a insolvabilităţii se judecă în instanţă conform normelor generale din prezentul cod, cu excepţiile şi completările stabilite de legislaţia insolvabilităţii".*
21. Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, „*procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi."*
22. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *"instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii*

atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".

23. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă "*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe".*
24. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).
25. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
26. Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).
27. În conformitate cu prevederile art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă "*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale*", iar conform art. 130 Cod de procedură civilă "*instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei*".
28. Totodată, potrivit art.122 alin. (1) Cod de procedură civilă "*circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante."*
29. Din suportul probatoriu urmează Actul nr. 5-724931 din 20 februarie 2023, întocmit de Serviciul Fiscal de Stat în urma controlului fiscal prin metoda de verificare totală privind estimarea obligațiilor fiscale prin metode și surse indirecte pentru perioadele fiscale 2018 – 2022 și Actul nr. 5-7249321 din 20 februarie 2023, întocmit de Serviciul Fiscal de Stat

potrivit căruia s-au stabilit, printre altele, următoarele încălcări: lipsa totală a evidenței contabile pentru perioadele supuse controlului, diminuarea impozitului pe venit obținut din activitatea de întreprinzător pentru anul 2019-2021, prezentarea Declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru anii 2019-2021 cu informații sau date neveridice.

30. Din informația despre contribuabil rezultă că Nichiforov Alexei, începând cu 4 iulie 2016, a deținut funcția de administrator al S.R.L. „COSALEM COM".
31. Potrivit suportului probatoriu cererea introductivă privind declararea insolvabilității debitorului S.R.L. „COSALEM COM" a depus creditorul „PETROM-MOLDOVA" S.R.L., iar prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Central din 16 ianuarie 2023 aceasta a fost admisă și constatată insolvabilitatea debitorului S.R.L. „COSALEM COM".
32. Potrivit tabelului definitiv al creanțelor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului S.R.L. „COSALEM COM", valoarea totală a creanţelor validate şi neexecutate faţă de creditori, constituie suma de 632 140,69 lei.
33. Bazându-se pe faptul că debitorul S.R.L. „COSALEM COM" era obligat să țină evidența contabilă conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte organului fiscal și serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, să transmită administratorului provizoriu informațiile solicitate, precum și că s-a aflat în incapacitate de plată începând cu 31 ianuarie 2022, respectiv era obligat în conformitate cu art. 14 alin.(3) din Legea insolvabilității, în termen de 30 de zile să depună în instanța de insolvabilitate cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate față de sine, însă nu a îndeplinit această obligație, există temei pentru tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere, prevăzut la art. 248 alin.(1) lit. e) și h) – ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire; nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14, cu încasarea de la Nichiforov Alexei în contul masei debitoare a S.R.L. „COSALEM COM" a sumei creanțelor validate în mărime de 632 140,69 lei.
34. Fiind investită cu examinarea cererii, prima instanță a respins-o ca neîntemeiată.
35. Așadar, în temeiul art.247 al Legii insolvabilității *"membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfăşoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei ţărăneşti (de fermier), administratorii societăţilor comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului".*
36. Conform art. 248 alin. (1) al Legii insolvabilității *„ dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului,, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni: a) folosirea*

bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate; e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea cu intenţie a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului."

37. Art. 14 Legii insolvabilității, stabilește că *"debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art.10. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă şi în cazul în care: a) executarea integrală a creanţelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadenţă a creanţelor celorlalţi creditori; b) în cadrul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanţele creditorilor. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai tîrziu de expirarea a 30 de zile din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin.(2) şi la art.10 alin.(2). Dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorii debitorului răspund subsidiar în faţa creditorilor pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin.(3). Aceste persoane sînt trase la răspundere contravenţională în conformitate cu legea"*.
38. Colegiul civil reține că norma de la art. 248 din Legea insolvabilității are caracter sancționatoriu și reparativ, fiind destinată protejării masei debitoare și a creditorilor împotriva unor conduceri iresponsabile sau dolosive. Esențial în aplicarea acestui articol sunt: (i) calitatea persoanei – răspunderea vizează membrii organelor de conducere și de supraveghere (administrator, director, contabil, etc.); (ii) conduita imputabilă – legea enumeră limitativ 9 tipuri de comportamente considerate cauzatoare ale insolvabilității (folosirea în interes personal a bunurilor debitorului, contabilitate fictivă sau disimularea activelor, neînregistrarea sau întârzierea nejustificată a cererii de intentare a procedurii, etc.); (iii) legătura de cauzalitate – dovada faptului că acțiunea/omisiunea a cauzat insolvabilitatea (sau a agravat-o), nu este suficientă simpla neglijență sau gestiune defectuoasă; (iv) efectul: instanța poate dispune suportarea parțială sau totală a datoriilor debitorului de către persoanele culpabile.
39. Colegiul subliniază că această răspundere nu este automată și nu se aplică pentru orice datorie neplătită, ci doar dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile privind calitatea persoanei, fapta prevăzută expres în literele a–i, și legătura cauzală cu insolvabilitatea.
40. Referitor la situația din speță, ca comportament al organului de conducere considerat cauzator al insolvabilității a fost invocată obligația debitorului de a ține o contabilitate conform prevederilor legii şi de a transmite documentele contabile, precum și obligația debitorului de a depune cerere introductivă conform art. 14.

41. Colegiul reține că organele de conducere sunt ținute să administreze cu prudență și loialitate patrimoniul societății. *Ținerea unei contabilități contrar legii* urmează a fi înțeleasă ca nerespectarea normelor contabile obligatorii, lipsa evidenței corecte a veniturilor și cheltuielilor, omisiunea de a reflecta tranzacții importante, iar *contribuirea la dispariția documentelor contabile sau de constituire* – ca distrugerea, ascunderea sau neprezentarea registrelor, facturilor, contractelor și a altor documente juridice și contabile esențiale.
42. Toate acestea fac imposibilă determinarea exactă a activelor și pasivelor debitorului, ceea ce periclitează drepturile creditorilor și împiedică lichidatorul să administreze corect procedura.
43. Acest temei se probează, în principal, prin expertize contabile, rapoarte de control fiscal, rapoarte ale lichidatorului și lipsa documentelor contabile, completate de înscrisuri bancare și declarații ale persoanelor implicate. Esențial este să rezulte că fapta organelor de conducere a împiedicat determinarea reală a situației patrimoniale și a contribuit la prejudicierea creditorilor.
44. Prin urmare, referitor la pretinsa răspundere subsidiară a administratorului Nichiforov Alexei, invocată în temeiul art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, Colegiul civil reține că pentru aplicarea acestui temei legal, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: persoana vizată, din intenție sau cel puțin neglijență gravă, să fi ținut contabilitate contrar prevederilor legii (neînregistrarea veniturilor/cheltuielilor, încălcarea normelor contabile), să fi contribuit la dispariția documentelor contabile sau de constituire, deși avea aceste obligații legale, această situația să ducă la imposibilitatea de a stabili situația patrimonială reală a debitorului ori imposibilitatea de a valorifica patrimoniul, ceea ce duce la reducerea masei active și să existe o legătură de cauzalitate între lipsa evidenței contabile și insolvabilitatea.
45. Or, deși actele fiscale invocate constată lipsa evidenței contabile și prezentarea unor declarații cu date neveridice, acestea, prin ele însele, nu sunt suficiente pentru a stabili că starea de insolvabilitate a debitorului S.R.L. „COSALEM COM" a fost cauzată sau agravată prin faptele administratorului Nichiforov Alexei, iar în lipsa probelor care să demonstreze legătura de cauzalitate dintre neregulile contabile și pasivul neacoperit, precum și în lipsa unei evaluări prin expertiză contabilă, nu se întrunesc condițiile cumulative pentru tragerea la răspundere subsidiară pe acest temei.
46. Colegiul apreciază ca neîntemeiate argumentele apelantului referitoare la existența unei pretinse erori de apreciere a probelor de către instanța de fond, subliniind că actele fiscale nu au forță probantă absolută în procesul civil – ele pot fi contestate, verificate și nu înlocuiesc obligația instanței de a constata existența faptei ilicite. O constatare fiscală (lipsa contabilității, declarații neveridice) nu echivalează automat cu dovada că insolvabilitatea a fost cauzată sau agravată de administratorul Nichiforov Alexei.
47. De altfel, actele fiscale constată nereguli, dar nu arată în ce măsură mărimea pasivului neacoperit se datorează acestor nereguli.
48. În plus, răspunderea subsidiară este una personală și severă – datoriile societății devin datorii personale ale administratorului. Din acest motiv, standardul probator este ridicat, astfel că simpla constatare administrativă nu este suficientă pentru a răsturna prezumția de nevinovăție a organului de conducere, fiind necesare dovezi clare privind intenția sau cel puțin culpa gravă a administratorului Nichiforov Alexei.

49. Totodată, Colegiul reține că normă de la art. 14 instituie obligația legală a debitorului sau a persoanei care îl reprezintă (de regulă administratorul) să ceară deschiderea procedurii de insolvabilitate, în termen de cel mult 30 de zile de la apariția unuia dintre temeiurile de insolvabilitate: incapacitate de plată pe o durată de peste 60 zile; existența unor datorii exigibile neachitate; executări silite eșuate etc.; imposibilitatea de a onora creanțele tuturor creditorilor în mod echitabil; incapacitatea de plată constatată în cadrul unei lichidări reglementate de alte legi.
50. De asemenea, aceasta prevede următoarele sancțiuni pentru nerespectarea obligației de a depune cerere introductivă: răspundere subsidiară – pentru obligațiile apărute după expirarea termenului (nu pentru întreaga datorie); răspundere contravențională – reglementată distinct (de ex. prin Codul contravențional, art. 288).
51. Cu privire la acest aspect, Colegiul civil subliniază că răspunderea civilă nu se implică automat, dacă nu se demonstrează că întârzierea a condus la prejudicierea creditorilor.
52. Astfel, Colegiul civil conchide că neîndeplinirea obligației de depunere a cererii poate duce la răspundere, dar doar dacă este probată starea de insolvabilitate, data apariției acesteia și prejudiciul rezultat din întârziere. Legea cere probe clare cu privire la data apariției stării de insolvabilitate, intenția sau culpa gravă a administratorului. Simpla existență a unei datorii nu este suficientă pentru a atrage răspunderea, or, mecanismul nu vizează sancționarea oricărei conduceri ineficiente, ci doar a unei conduite culpabile, cauzatoare de prejudicii pentru masa credală.
53. În ceea ce privește pretinsa răspundere subsidiară a administratorului Nichiforov Alexei, invocată în temeiul art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, Colegiul civil reține că pentru aplicarea acestui temei legal, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: persoana vizată să fi avut calitatea de membru al organului de conducere în perioada relevantă; să nu fi depus, cu rea-credință sau din culpă gravă, cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate în termenul de 30 zile de la apariția unuia dintre temeiurile prevăzute de art. 14; nedepunerea cererii a dus la agravarea stării de insolvabilitate (de exemplu, s-au acumulat datorii suplimentare, activele au fost irosite, s-au mărit creanțele) și să existe o legătură de cauzalitate între această omisiune și prejudiciul suferit de creditor (respectiv neexecutarea creanței).
54. Or, în cauză, deși se susține că starea de insolvabilitate ar fi survenit la 31 ianuarie 2022, Colegiul civil constată că nu au fost administrate probe concludente care să ateste în mod cert existența acestei stări la data indicată.
55. Colegiul apreciază că însăși existența unei hotărâri de încasare nu este suficientă, de sine stătător, pentru a determina starea de insolvabilitate, aceasta presupunând imposibilitatea debitorului de a-și onora datoriile scadente cu mijloacele bănești disponibile.
56. Insolvabilitatea nu se reduce la simpla existență a unei datorii neachitate. Trebuie dovedit că firma nu putea satisface datoriile scadente prin mijloace obișnuite. Lichidatorul urma să probeze că între martie 2022 și ianuarie 2023 pasivul s-a agravat, ori că activul s-a diminuat, prejudiciind creditorii.
57. În stuația din speță situația patrimonială a debitorului S.R.L. „COSALEM COM” era deja deficitară și nu s-a deteriorat suplimentar, respective condiția nu este îndeplinită.
58. În lipsa unor probe concludente privind existența stării de insolvabilitate la 31 ianuarie 2022 și legătura de cauzalitate dintre neintroducerea cererii până la 1 martie 2022 și

prejudiciul suferit de creditori, simpla întârziere nu poate fundamenta răspunderea subsidiară.

59. În ceea ce privește existența prejudiciului, instanța observă că valoarea creanței „PETROM-MOLDOVA" S.R.L. a fost validată prin tabelul definitiv, însă nu s-a demonstrat că această creanță a fost cauzată sau agravată prin omisiunea depunerii cererii de către administrator. Nu există dovezi că, dacă cererea ar fi fost depusă mai devreme, această creanță ar fi fost acoperită sau diminuată.
60. Colegiul apreciază ca, în mod corect, instanța de fond a reținut că nu poate fi stabilit cu certitudine momentul intrării în incapacitate de plată a debitorului, în lipsa unor probe concludente care să ateste atât existența unei stări de insolvabilitate în sensul art. 10 și art. 14 din Legea insolvabilității, cât și cunoașterea acestui fapt de către administratorul Nichiforov Alexei.
61. Așadar, în lipsa unui temei cert pentru reținerea momentului apariției stării de insolvabilitate, precum și în lipsa unei probe a conduitei culpabile a administratorului și a legăturii cauzale directe dintre omisiunea acestuia și prejudiciul reclamat, Colegiul conchide că prima instanță corect a constatat că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilității pentru tragerea la răspundere subsidiară a lui Nichiforov Alexei.
62. Instanța de apel nu poate reține argumentul apelantului privind neexpedierea către pârât a înscrisurilor prezentate în ședința din 20 martie 2024 ca temei de casare a hotărârii, menționând că invocarea unei pretinse încălcări procesuale în numele pârâtului apare ca o substituire nepermisă a dreptului procesual al pârâtului, care nu a formulat personal asemenea critici. Or, fiecare participant își exercită drepturile procesuale în nume propriu, iar culpa sau pasivitatea unuia nu poate fi suplinită prin invocarea altuia.
63. Mai mult, nu este clar în ce măsură acest fapt a afectat dreptul la un process echitabil al lichidatorului S.R.L. „COSALEM COM", în procedura simplificată a falimentului Muntean Oleg, iar simpla neexpediere formală a unor documente, în lipsa unui prejudiciu procesual concret, nu constituie temei de casare în sensul art. 388 Cod de procedură civilă.
64. În final, având în vedere că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar criticele formulate în apel sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea judecătoriei Chișinău (sediul central) din 20 martie 2024.
65. În conformitate cu prevederile art.1 alin.(4) și art.8 alin.(6)-(7) din Legea insolvabilității nr.149/29.06.2012 și art.385 lit. a), art.390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", în procedura simplificată a falimentului Muntean Oleg.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 20 martie 2024, emisă în cauza civilă la cererea înaintată de lichidatorul S.R.L. „COSALEM COM", Muntean Oleg, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „COSALEM COM", în persoana lui Nichiforov Alexei.

Decizia instanţei de apel nu se supune recursului, fiind definitivă şi irevocabilă de la pronunţare.

Preşedintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Dorin Dulghieru

Andrei Cașcaval